

Παναγιώτης Μαυροειδής

Το βράδυ της 6ης Δεκεμβρίου του 2008, στη συμβολή των οδών Τζαβέλα και Μεσολογγίου, ο 15χρονος μαθητής **Αλέξανδρος Γρηγορόπουλος**, έπεφτε νεκρός μετά από πυροβολισμό ειδικού φρουρού της Ελληνικής Αστυνομίας.

Ξαφνικά, σα να έπιασε φωτιά σε ένα κάμπο γεμάτο ξηρασία αλλά και κατάφορτο με συσσωρευμένο καύσιμο υλικό, μια νεολαιίστικη έκρηξη συγκλόνισε την Ελλάδα από άκρη ως άκρη. Οι λέξεις οργή, εξέγερση, θυμός, κράτος, επανάσταση, μπήκαν ξανά στη συζήτηση. Τα πράγματα έφτασαν στο παραπέντε της κήρυξης κατάστασης εκτάκτου ανάγκης και αυτό παρά το γεγονός ότι όλα τα κοινοβουλευτικά κόμματα και τα επίσημα συνδικάτα, είδαν τα εξεγερτικά γεγονότα με εχθρότητα ή -στην καλύτερη περίπτωση- με επιφύλαξη και φόβο για "το ανεξέλεγκτο και αδιέξοδο της βίας"

Από τότε, έχουν έρθει τα πάνω κάτω, μένοντας ίδια μόνο στην τελευταία τους ανάλυση.

Ήταν άραγε εκείνος ο Δεκέμβρης απλά μια έκρηξη τυφλής βίας που έσβησε; Διαψεύστηκαν ίσως όσοι αναζήτησαν σε αυτόν το ιστορικό νόημα μιας εξέγερσης που διατηρούν ως φαντασίωση;

Δικαιούται κανείς να φωτογραφίζει από όποια γωνία θέλει τον άγριο Δεκέμβρη του 2008, δεν θα καταφέρει ωστόσο να τον αποσπάσει ούτε από το «**παρελθόν**» που τον επώασε, ούτε κυρίως από το «**μέλλον**» που προεικόνισε απελπιστικά ορθά.

Οι φωτιές δεν ανάβουν έτσι ξαφνικά. Στο διάστημα 1977-79, τα πανεπιστήμια φλέγονταν ενάντια στο νόμο 815. Το 1980 η Αθήνα καιγόταν θρηνώντας τους δολοφονημένους Κουμή και Κανελλοπούλου. Το 1985 ο «Γρηγορόπουλος» είχε και πάλι δολοφονηθεί στο πρόσωπο του Μ. Καλτεζά, έχοντας και τότε πυρπολήσει την Αθήνα. Στη διετία 1987-88 τα πανεπιστήμια καταλαμβάνονταν με τις πρώτες «υποψίες» για το θανατηφόρο «εκσυγχρονισμό» που έφεραν οι ΕΟΚικές οδηγίες, Το 1991 ένα τεράστιο κύμα καταλήψεων σε σχολεία και πανεπιστήμια, ήρθε αντιμέτωπο με τη δολοφονία Τεμπονέρα. Στη διετία 1998-1999 οι μαθητές προχωρούσαν κατά κύματα σε καταλήψεις και διαδηλώσεις. Το 1999, με αφορμή την επίσκεψη Κλίντον, χιλιάδες ανθρώπων συγκρούστηκαν με την αστυνομία, ενώ το 2006 ήταν η χρονιά μαζικότετων αγώνων με αφορμή το «άρθρο 16» για τα ιδιωτικά

πανεπιστήμια.

Όλα αυτά δεν γράφονται μόνο για να υπογραμμιστεί το γεγονός ότι αγωνιστικές και συγκρουσιακές πρακτικές στην Ελλάδα, ειδικά στο χώρο της νεολαίας, έχουν μακρά παράδοση. Ίσως μεγαλύτερη αξία έχει η επισήμανση ότι στο πλαίσιο και χάρη στην ύπαρξη αυτής της εμπειρίας με μαζικούς όρους, ωρίμασε και η συνείδηση πως «αυτές οι μορφές δε φτάνουν». Όπως και νάναι, κανείς δεν πανηγυρίζει για τους «αγώνες», όσο θα χαιρόταν για μια αληθινή νίκη, απέναντι σε ένα σύστημα που αποδεικνύεται άδικο, άτεγκτο, δολοφονικό. Η μορφή του Δεκέμβρη, ότι και να επισημάνει κανείς για τα πολιτικά του όρια, ανέστησε τη **συγκρουσιακή πρακτική** και διεκδίκησε μια φιλοσοφία επαναστατικής ρήξης και νίκης, σπάζοντας παράλληλα την αίσθηση αήττητου για το κράτος.

Η εξέγερση του Δεκέμβρη, έκφρασε τη βαθειά πεποίθηση της νεολαίας ότι **το μέλλον της είναι ήδη λεηλατημένο**. Με αυτή την έννοια, δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι πρωταγωνιστές ήταν ακριβώς οι «απόβλητοι» του κύκλου της καπιταλιστικής κρίσης που έκαψε την Ελλάδα στα χρόνια μετά το Δεκέμβρη: Νέοι, άνεργοι, παιδιά μεταναστών, επισφαλώς εργαζόμενοι. Αυτοί δηλαδή τους οποίους τα μνημόνια που ακολούθησαν, τους «περιποιήθηκαν» με ακόμη σκληρότερο τρόπο, μειώνοντας για παράδειγμα το βασικό μισθό των νέων όχι 22% αλλά 32%.

Δεν ήταν ωστόσο και δεν είναι μόνο η στενά οικονομική πλευρά. **Η κραυγή του Νοέμβρη ήταν πραγματικά ιδιαίτερα νεολαιίστικη:** ήταν μια απόρριψη της μετατροπής της ήττας της εργατικής τάξης των προηγούμενων γενιών σε μια επένδυση (ανύπαρκτης, αλλά υποχρεωτικής) επιτυχίας των νέων παιδιών μέσα από ένα αμόκ υποχρεώσεων χωρίς αντίκρισμα αλλά με κόστος στο νόημα ζωής. Όποιος δε βλέπει τον ιδιαίτερο ρόλο της νεολαίας, όχι απλά ως χωριστή συμβολή στην ανατρεπτική πάλη, αλλά και ειδικότερα ως δημιουργική συνιστώσα μετασχηματισμού μιας ανεπαρκούς γραμμής που επαγγέλλεται κατά τα άλλα την επανάσταση, μάλλον φοβάται την ίδια την επανάσταση.

Όλα τα πολιτικά κόμματα, και ιδιαιτέρως η κοινοβουλευτική αριστερά, επεσήμαναν την **«απουσία πολιτικών στόχων»** του Δεκέμβρη. Αυτή όμως η έλλειψη έχει ένα **διπλό** χαρακτήρα.

Οπωσδήποτε, αντανακλά την απουσία επαναστατικής εργατικής πολιτικής που να συνέχει τη συνολική δράση κατά του συστήματος και να τη συνδέει με την καθολική αναδιοργάνωση των κοινωνικών σχέσεων σε επαναστατική και κομμουνιστική κατεύθυνση. Ποικίλα αναρχικά ρεύματα, όχι μόνο δεν μπορούν να υπερβούν αυτή την αδυναμία, αλλά αιχμαλωτίζονται σε μια φαντασιακή «συνεχούς επαναστατικής δράσης» αντι-κρατισμού και «κατά των

αφεντικών», χωρίς στόχο επανάστασης και σε πλήρη αφαίρεση από τον καπιταλισμό ως όλο, τις αστικές κυβερνήσεις και το πολιτικό σύστημα.

Από την άλλη, αυτή η «έλλειψη» αιτημάτων «συγκεκριμένης» μορφής περιέχει την απόρριψη των αυταπατών των ανέμων μεταρρυθμίσεων που η ρεφορμιστική αριστερά θεωρεί ως «σκαλοπάτια», αλλά και την τάση μαζικού αγκαλιάσματος του προτάγματος της ρήξης και της επαναστατικής τομής, ως αυτοτελούς προϋπόθεσης για να αλλάξει η ζωή. Το γεγονός ότι σε μεγάλο βαθμό την πλευρά αυτή την εξέφρασε ο αντεξουσιαστικός και αναρχικός χώρος, την ίδια ώρα που η τότε ΓΓ της ΚΕ του ΚΚΕ Αλέκα Παπαρήγα, δήλωνε ότι «με την πραγματική λαϊκή εξέγερση, δεν θα σπάσει ούτε ένα τζάμι», οφείλει να προβληματίσει το σύνολο των ρευμάτων της αριστεράς και ιδιαίτερα την αντικαπιταλιστική κομμουνιστική αριστερά.

Την ίδια στιγμή, ο Δεκέμβρης απέδειξε ότι το **επαναστατικό πρόταγμα** δεν ταυτίζεται με τη θεολογική, μεταφυσική μορφή που του προσδίδει ο κομμουνιστικός ρεφορμισμός, αλλά αντίθετα, μπορεί να νοηματοδοτήσει εκρηκτικά την άμεση δράση. Όσο είναι αληθινό πως η επαναστατική συνείδηση που οφείλει με τη δράση της να διαμορφώνει η πρωτοπορία, άλλο τόσο είναι αλήθεια ότι **«δρώντας, μαθαίνουμε και συνειδητοποιούμε»**.

Αυθόρμητο, βία και επανάσταση Η Αριστερά δεν πήρε το μήνυμα

Συνηθισμένη είναι και κριτική που στήνει στο εδώλιο τον **«αυθόρμητο»** χαρακτήρα του Δεκέμβρη. Χίλιες δυο σωστές επισημάνσεις γίνονται, που ωστόσο δεν πρέπει να κρύψουν την πλήρη ανυποληψία των υπαρχουσών μορφών «οργανωμένης» έκφρασης του εργατικού και λαϊκού κινήματος. Η αυθόρμητη και ημιτελής εκ νέου ανακάλυψη μορφών οργάνωσης, πλούτου πρακτικών και δράσης τις καυτές μέρες του Δεκέμβρη, αποτελούν μια εμβρυακή ψηλάφηση της συνειδητής ανάγκης για την οργάνωση του λαού και της επαναστατικής πάλης, πέρα και έξω από τις συνήθεις διαδρομές του κοινοβουλευτισμού. Και εδώ, οφείλουμε να σκάσουμε βαθύτερα... Στο κάτω κάτω θα πρέπει να μας προβληματίσει το γεγονός ότι από το 2004 έως σήμερα, δύο εκατομμύρια άνθρωποι εγκατέλειψαν τη στάση του εκλογέα και μετατοπίστηκαν προς την αποχή.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι ότι η αριστερά δεν πήρε το μήνυμα, το «αίτημα» του Δεκέμβρη για άλλη **απάντηση στο ζήτημα της οργάνωσης και της επαναστατικής δράσης** των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων, ούτε και όταν τέθηκε για δεύτερη φορά με μαζικούς όρους, με «ειρηνική» μορφή μέσω του κινήματος των «πλατειών» λίγα χρόνια

αργότερα.

Αυτό αποδεικνύει επώδυνα ότι η πολιτική απόσταση από το Δεκέμβρη δεν είχε να κάνει κυρίως με το άρωμα «βίας» που αυτός περιείχε, αλλά αντανακλά μια βαθύτερη κληρονομημένη ενσωμάτωση της ρεφορμιστικής αριστεράς σε ένα **αστικό κοινοβουλευτισμό που σαπίζει**, βυθιζόμενη η ίδια στο τέλμα του.

Ο Δεκέμβρης ήταν πράγματι βίαιος, χωρίς φυσικά να έχει σχέση με την **αστική πολιτική και οικονομική βία** της καθημερινής ζωής σε βάρος της κοινωνικής πλειοψηφίας. Εκεί “δε μιλάμε για βία, αλλά για βιασμό”.

Βλέποντας ωστόσο αυτοκριτικά την έκβαση της κοινωνικής και πολιτικής σύγκρουσης που σηματοδότησαν τα «μνημονιακά» χρόνια, πρέπει να παραδεχτούμε πως δεν προετοιμαστήκαμε για αυτήν, πολιτικά, ιδεολογικά, οργανωτικά.

Το ποιος και πόσο θα ματώσει, δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται με ανευθυνότητα, συνθήματα ή ξόρκια αποφυγής της βίας. Το 99% της κοινωνίας, σε αντίθεση με την άρχουσα κοινωνικά, πολιτικά, στρατιωτικά ολιγαρχία, ούτε έχει ανάγκη, ούτε θέλει τη βία και τα αίματα. Όλα όμως εξαρτώνται από την αδυσώπητη λογική του συσχετισμού. Από το εύρος, το βάθος και τη διάταξη του δικού μας “στρατοπέδου”, του εργατικού κοινωνικού μπλοκ της αντικαπιταλιστικής ανατροπής και επανάστασης, απέναντι στο αστικό μπλοκ και την δικτατορία των αγορών.

Και για αυτό είναι μεγαλύτερη η συζήτηση που πρέπει να γίνει μέσα στην κομμουνιστική αριστερά.